

Het studiecentrum voor antroposofie in Den Haag organiseert activiteiten voor iedereen die zich in de antroposofie wil verdiepen of zich daardoor wil laten inspireren.

Voor de eerste helft van 2026 hebben we ons toegespitst op de biografie, het levenslot, het karma van de mens. Hoe kun je vanuit een breder gezichtspunt kijken naar dat wat je in je leven overkomt? Hoe kun je samenhangen zien in je ontwikkeling, hoe kunnen levensraadsels ontward worden? Waar ligt de vrijheid van de mens? De antroposofie geeft vele handreikingen in dit gebied en we zijn blij dat we een aantal sprekers gevonden hebben die hun ervaring en kennis op dit gebied met ons willen delen.

Naast onze dinsdagavonden, met lezingen en gelegenheid tot uitwisseling, hebben we dit keer ook een museumbezoek op het programma, een dagworkshop, en natuurlijk het inmiddels welbekende schrijfcafé op elke derde vrijdag van de maand.

Dinsdag 20 jan	<i>Kijk op karma</i> – lezing door Lili Chavannes
Zondag 1 en 8 februari	<i>Alles gegeven</i> – rondleiding door Jacqueline van Paaschen
Zaterdag 14 februari	<i>Met karma aan de slag</i> – dagworkshop door Jaap van de Weg
Dinsdag 31 maart	<i>Passiestemming: door het lijden naar een blik op het lot</i> – lezing door Lisette Buisman
Dinsdag 14 april	<i>Erfelijkheid en lot</i> – lezing door Edmond Schoorel
Dinsdag 19 mei	<i>Leven in een vrouwelijk lichaam als karmische opdracht?</i> – lezing door Johanna Priester
Dinsdag 2 juni	<i>Kijken naar karma in een partnerrelatie</i> – lezing door Erik Beemster
Vrijdagochtend 16 jan, 13 feb, 20 mrt, 17 apr, 22 mei, 19 juni	<i>Schrijfcafé: biografisch schrijven</i> – door Miranda Scheperboer

Praktische informatie over de lezingen

Locatie: Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1, Den Haag

Tijd: van 20:00 uur tot 22:00 uur, inloop vanaf 19:40

Kosten: € 10,- of € 15,- (naar draagkracht), minimum € 5,-

(Afwijkend bij schrijfcafé (tijd), rondleidingen en workshops (locatie, tijd en kosten)).

Om verzekerd te zijn van een zitplaats en ons een idee te geven van de belangstelling

graag van tevoren aanmelden met een email aan studiecentrum@antroposofiedenhaag.nl.

Kijk op karma

lezing door Lili Chavannes

Dinsdag 20 januari, aanvang 20:00 uur

Sommige gebeurtenissen zijn té toevallig om toevallig te zijn. Er daagt in onze cultuur steeds meer bewustzijn over *karma*. Van eigen, persoonlijk 'meegebrachte' lotselementen. Meegebracht, waarvandaan? Zijn er karmische elementen in mijn levensloop, die m'n levensrichting beïnvloeden? Of waaraan niet te ontkomen is: als soort excuus? Want vrije wil is niet uitgeschakeld... Valt dat te onderzoeken?

100 jaar geleden bracht Rudolf Steiner met een aantal oefeningen de werkelijkheid van karma (en reïncarnatie) opnieuw in gesprek. Ate Koopmans maakte een en ander praktisch en interactief werkbaar in groepsverband. Lili Chavannes werkte veel met hem samen en gaat in op hoe we de werking van karma in ons eigen leven op het spoor kunnen komen.

Achtergrond: Lili Chavannes studeerde theologie, is werkzaam als biografische consulente en freelance journaliste en was een van de auteurs van 'Kijk op Karma, lotselementen in de levensloop, Paul Wormer, Lili Chavannes en Ate Koopmans', een praktische methode van biografisch karma onderzoek naar de methode van Ate Koopmans (alleen nog antiquarisch verkrijgbaar).

Alles gegeven - Jacoba van Heemskerck en Marie Tak van Poortvliet

rondleiding door Jacqueline van Paaschen

Zondag 1 en 8 februari, aanvang 14:00 uur (verzamelen in de Tuinzaal van het Kunstmuseum Den Haag)

Tijdens de rondleiding maken we kennis met Marie Tak van Poortvliet (criticus, mecenas en kunstverzamelaar), Jacoba van Heemskerck van Beest (vooraanstaand beeldend kunstenares), en hun karmische relatie. De één telg van de legendarische en zeer vermogende patriciërsfamilie Mathias-Pous-Tak van Poortvliet, de ander uit een oudadellijk geslacht. Beide vrouwen woonden dicht bij elkaar in Den Haag. In de zomermaanden verbleven ze in de badplaats Domburg op Walcheren waar het ongepolijste leven hun de moed gaf om de Haagse etiquette los te laten, hun liefdesrelatie te ontwikkelen en zich te laten inspireren tot vernieuwende spirituele, artistieke en maatschappelijke initiatieven. Marie Tak van Poortvliet was modern, revolutionair, homoseksueel, esoterisch, vermogend, erudiet én antroposoof en niet alleen de eerste vrouw in Nederland die een werkelijk toonaangevende collectie moderne kunst verzamelde, maar ook een van de weinige vrouwen die een doorslaggevende rol speelde bij de oprichting van de Antroposofische Vereniging in Nederland en de ontwikkeling van de werkgebieden. Jacoba van Heemskerck behoorde als kunstenares tot de voorhoede van vooral mannelijke kunstenaars die een revolutie bewerkstelligden in de Europese cultuur aan het begin van de vorige eeuw. Haar werk is - naast topstukken van Kandinsky, Marc, Mondriaan, Léger en

anderen uit de collectie Tak van Poortvliet - eindelijk weer eens op de tentoonstelling in Den Haag te zien.

Jacqueline van Paaschen is kunsthistorica. In 1994 richtte zij het Marie Tak van Poortvliet museum Domburg op. Zij publiceerde over kunstenaars en fotografen die in Domburg/Zeeland werkzaam waren, over Steiner en Mondriaan, schreef samen met Arend Huussen jr. de monografie en oevrecatalogus 'Jacoba van Heemskerck van Beest 1876 – 1923, schilders uit roeping' en recent het monumentale 'Alles gegeven, Marie Tak van Poortvliet 1871 – 1963'.

De rondleidingen vinden plaats op zondagmiddag 1 februari 2026 en op zondagmiddag 8 februari, beide van 14 uur, tot 15:30 uur, in het Kunstmuseum, Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag. Toegang: € 15,- of € 10,-
Aanmelden bij: studiecentrum@antroposofiedenhaag.nl.

Na aanmelding ontvang je per mail een verzoek tot betaling via de bank. Pas als je betaald hebt, ben je verzekerd van een plek. Er is een maximum van 15 personen per rondleiding.

NB U moet uw toegang tot het museum zelf kopen bij de kassa. Met een museumkaart hebt u gratis toegang tot het museum.

Met karma aan de slag

dagworkshop door Jaap van der Weg

Zaterdag 14 februari, aanvang 10:30 uur, einde 16:30 uur

Karma kun je bestuderen, maar je kunt er ook heel praktisch mee aan de slag. Hoe kijk je vanuit het perspectief van karma naar thema's als ziekte, gebeurtenissen die je overkomen en innerlijke vraagstukken? Daarbij spelen zowel de invloeden uit het verre verleden een rol, als wat er in de toekomst wil ontstaan.

De volgende vraag is actueel: hoe kunnen dergelijke inzichten werken in het leven van alledag?

We geven informatie en gaan praktisch oefenen.

Jaap van de Weg heeft eerst gewerkt als huisarts en later in een rol tussen huisarts en psychotherapeut. In zijn werk stond scholing steeds op de voorgrond: hij ontwikkelde en gaf van cursussen met praktische

oefeningen uit de antroposofische scholingsweg. Daarbij werden thema's als meditatie en karma steeds belangrijker.

Dit is een cursus/workshop van een dag inclusief lunch. Kosten zijn: € 50,-

Aanmelden bij: studiecentrum@antroposofiedenhaag.nl

Na aanmelding ontvang je per mail een verzoek tot betaling via de bank. Pas als je betaald hebt, ben je verzekerd van een plek. Er is een maximum van 20 personen.

Van de oude naar de nieuwe mysteriën

Passiestemming: door het lijden naar een blik op het lot

lezing door Lisette Buisman

Dinsdag 31 maart, aanvang 20:00 uur

Waar we met Kerstmis de geboorte van het Kind vieren, en dat kunnen verbinden met het kind in onszelf, stelt de Paastijd een andere vraag aan ons als mens. Hoe verbinden we ons met het verhaal van het lijden en de opstanding, wat heeft dat ons te vertellen? Hoe kan het lijden betekenis krijgen en een weg tot inzicht worden? Deze avond zal Lisette Buisman een inleiding houden rondom dit thema, en over wat de antroposofie daarin voor perfectieven kan aanreiken. Na de pauze gaan we samen met het thema aan de slag om het dichterbij onszelf te brengen.

Lisette Buisman heeft opleidingen gevolgd op het gebied van toneel en dramatische vorming. Ze is tevens kunstzinnig therapeute en euritmiste. Ze was werkzaam als geestelijke in de Christengemeenschap in Zeist en is nu met emeritaat.

Erfelijkheid en Lot

lezing door Edmond Schoorel

Dinsdag 14 april, aanvang 20:00 uur

Wat kan je als ouder gelukkig zijn, als je bij je kind eigenschappen herkent. Dat heeft hij van mij! Wat kan je als kind ongelukkig zijn, als je ontdekt dat je zo op je vader of moeder lijkt! Waarom ben ik bij jou geboren? Kinderen van dezelfde ouders zijn zo ongelooflijk verschillend. Wat is de rol van de erfelijkheid dan nog? Wie of wat maakt dat kinderen uit één gezin zo verschillend zijn? Kijk eens naar lotgevallen in het leven van een kind, een opgroeiend mens. Hoe was de geboorte, welke ontmoetingen zijn bepalend geweest in zijn of haar leven? We gaan ons deze avond bezighouden met de vragen: Wie of wat is het lot? Wie of wat is de erfelijkheid? Zijn het de genen die uitmaken wat er van ons kan worden? Zijn het de omstandigheden, die bepalen wie we zijn? Uiteindelijk komen we ook uit bij de vraag of we voorbestemd of vrij zijn. Beter gezegd: in hoeverre we voorbestemd en vrij zijn. Zijn het de schikgodinnen, die ons *fatum*, ons lot bepalen? Zijn we *fatalistisch*? Zijn we het zelf? Of is dat *in feite* geen tegenstelling? Wat is karma? Op deze vragen zal Edmond Schoorel op 14 april 2026 ingaan. Er zal zeker ruimte zijn om met elkaar in gesprek te gaan.

Edmond Schoorel is kinderarts met ervaring als schoolarts in een vrijeschool en als kinderarts in verschillende ziekenhuizen. Van 1996 tot eind 2022 werkte hij in een multidisciplinair team in het Kindertherapeuticum. Zijn interessegebied is onder meer de rol van de lichamelijke constitutie bij ziekte en ontwikkelingsproblemen

Leven in een vrouwelijk lichaam als karmische opdracht?

lezing door Johanna Priester

Dinsdag 19 mei, aanvang 20:00 uur

Van bijna alles wat we in het leven tegenkomen kunnen we ons afvragen of in zo'n situatie een karmische opdracht of uitnodiging verborgen ligt. Het kan betrekking hebben op het karma van een individu, van een groep, van een volk, of zelfs wereldkarma betreffen.

Graag deel ik mijn 'warme gedachten' over het karmische gegeven van het leven in een vrouwelijk lichaam. Het telkens doormaken van de menstruatiecyclus en vervolgens het stoppen daarvan in de overgang, brengt specifieke uitdagingen en kansen met zich mee. Soms wordt er op heftige wijze 'door het Ik aan de deur geklopt'. Hoe kunnen we dit herkennen en begrijpen en hoe integreren we dat in onze biografische ontwikkeling?

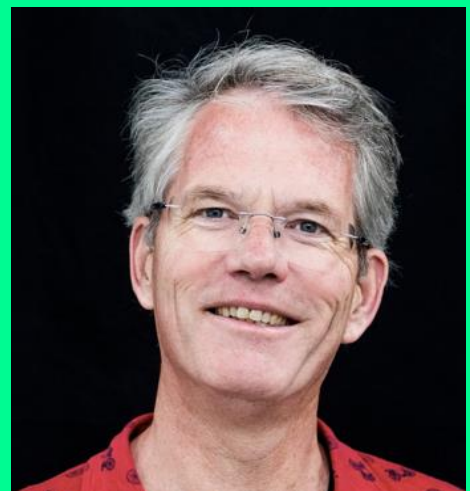
Johanna Priester (1956) was huisarts in respectievelijk Almelo, Den Haag en Rotterdam. Sinds 2021 is zij met pensioen. Zij schreef o.a. in de serie Gezichtspunten de brochure Vrouwenzaken en spreekt af en toe over dit en andere onderwerpen.

Kijken naar karma in een partnerrelatie

lezing door Erik Beemster

Dinsdag 2 juni, aanvang 20:00 uur

'Waarom houd ik toch zo van jou terwijl we zo verschillen?!' is een van die vragen die je je wel eens stelt in je partnerrelatie bij het zoveelste wrijvingsmoment; waardoor warmte vrijkomt. Wat is dat toch een mysterie, een liefdesrelatie! Waarom val ik nou op jou terwijl ik dat met mijn verstand niet zou doen?' 'Nu de verliefdheid voorbij is weet ik niet wat ons nog verder kan binden?' Wat is de partnerrelatie toch een enorme bron voor vragen die ertoe doen! Die ons soms horendol kunnen maken. Wat bindt ons in onze partnerrelatie? Zou karma daarmee ook te maken hebben? Een lezing over misschien wel het belangrijkste karma thema.

Erik Beemster is gezins- en partnerrelatietherapeut bij de GGZ NHN en in zijn eigen praktijk. Hij is coördinator van de opleiding 'Antroposofische Diagnostiek, Gespreks- en Psychotherapie' en auteur van het boek 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen'.

Schrijfcafé: biografisch schrijven - door Miranda Scheperboer
Vrijdag 16 januari, 13 februari, 20 maart, 17 april, 22 mei, 19 juni van 10:00 uur tot 12:00 uur

Iedere derde vrijdag van de maand verzorgt Miranda Scheperboer het Schrijfcafé in het Vreedehuis in Den Haag. Aan de hand van steeds weer een ander thema en verrassende vragen die Miranda aanreikt, schrijven deelnemers over hun leven. De toegang bedraagt € 10,- of € 15,- (naar draagkracht; contant betalen bij binnenkomst) minimum € 5,-. Aanmelden noodzakelijk.
De ochtenden zijn afzonderlijk te bezoeken.

De thema's van deze voorjaarsreeks in 2026 zijn:

Rituelen – 16 januari
Kleding – 13 februari*
Avontuur – 20 maart
Mijn lichaam – 17 april
Geld – 22 mei*

Dag en nacht – 19 juni

*Niet op de derde vrijdag vanwege vakantie

Miranda Scheperboer heeft 28 jaar als lerares Nederlands gewerkt op het Marecollege, de middelbare vrijeschool in Leiden. Zij heeft in 2011 de opleiding tot biografisch coach aan het Instituut voor Biografie afgerond. Vanaf 2014 heeft zij vooral als biografisch coach collega's, leerlingen en groepen in het land begeleid.

Algemene informatie

- Wilt u een lezing bijwonen graag even van tevoren opgeven: studiecentrum@antroposofiedenhaag.nl.
- Betalingen vooraf: NL 62 INGB 0000 6784 86 t.n.v. Studiecentrum voor Antroposofie o.v.v. lezing Studiecentrum + datum. Betaling ter plekke graag contant.
- Voor meer informatie en het actuele programma zie website www.antroposofiedenhaag.nl
- Aanmelden voor de nieuwsbrief kan door een email te sturen naar: studiecentrum@antroposofiedenhaag.nl